

తిరువల్లి కృతి, మృదానం.

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

మరియువాణి నుదాత్తురకాల, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా.

భారతవస్తుభవనము - బెజవాడ.

విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలయును.

మ-రా-శ్రీ లాలా గోపల్ దాస్ గారు గంబాళి తెనాలి
దేవూటి కలకరుగా నియమింపబడి.

దేశంబురు 2 వలేదిని సర్ విలియం విన్నెట్టు గారు నెవలి
ర్ ముల్కూ హాయిలీ గారు హోల్లండ్ చాట్టి గొనా
అప్పటినుండి సర్ బ్లా కెట్టో గారు జే.కే.వెల్చో వచ్చుననకును
ఇక్కడ భృత్యులగ పంజేయుటకు బీ. యన్. కుక్కగారిని
యిగారు నియమించిరి. డాక్టరు శ్రీపూగారి రాజీనామా
గంపబడుటచే రాజీనామా లేదనుండి వ్యాయకశాఖవార్షి
కీగారు గైకొనెదరు. అప్పటినుండియు సర్ సెఫీగారిది
యమమన్న విద్యార్థిగృహశాఖ పనిజూచుటకు ఆరుటచం
డ్డి సీ. ఐ. ఈ. ఐ. సీ. యన్ గారిని వైస్రాయిగారు తా
లక కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా నియమించిరి.

లాలా లజపతిరాయ జీవితము

(శనివారపు సుబ్బారావుగారు)

జననము

1865 సం॥ ౧౦ లో పాంచాల దేశము లూథియానా జిల్లాలో జగ్గావ్ అను చిన్న పట్టణముందు మునిషి రాధకృష్ణ గారితో జన్మించెను. మునిషి రాధకృష్ణగారి ఉరుదు భాష కుందు మిక్కిలి ప్రవీణుడగుటచే అనేక గ్రంథములను రచించెను.

బాల్యము - విద్యాభ్యాసము - వ్యాపకము

లాహోరునందున్న ప్రభుత్వపాఠశాలలో విద్యాదాన శిక్షతో (Scholarship) విద్య నభ్యసించి ఆ పాఠశాలలోనే వ్యాపకము వృత్తికై ప్రథమశ్రేణిలో కృతార్థుడై 1888 సం॥మున హిస్సార్ అనుపట్టణమునందు నివాసముగొంది 1892 వరకు ఆ చుట్టినే వ్యాపకము వదిలి 892 న లాహోరునకు చేరి ఆచట హైస్కూలును ప్రవేశపెట్టినాడు. పనిచేయుచు లాహోరునందే తన ముఖ్యనివాస స్థాన మిచ్చుచుకొనెను.

మతమును వృద్ధిచేయుట - దేశసేవకై తోడ్పడుట

ఆర్యసమాజమున స్వీకరించుట

విద్యాభివృద్ధిని, మతమున దేశము దంతులను వృద్ధిచేసి ప్రజలను విద్యావంతులగు జేయుటకై లాహోరునందు తన గురు గు దయానంద సరస్వతీస్వామి (ఆర్యసమాజ స్థాపకుడు) హోయముతో దయానందదేశిక కాలేజీ నొకటి స్థాపించు యత్నముఖ్యవారుడుగ పనిచేసి అయిదువత్సర ద్రవ్యమును సంపాదించి ఆ కాలేజీకి ఉపాధ్యక్షుడుగను, పన్నెండువత్సరములు కార్యదర్శిగానుండెను. 1877 వ వత్సరముందు దయానందుని మతబోధకలన ఆర్యసమాజమున స్వీకరించి వేదములలో హాస్యమంతయు తనగురు గురు దయానందునివలన గ్రహించి హించాలయంకయు ఆర్యసమాజమును వృద్ధిచేయుటకై అనేక సంవత్సరములు ఆర్యసమాజపాఠశాలలను స్థాపించి విద్యను వితరణ గా గావునందుటకు తన ఏర్పాటులను గావించెను. ఆర్యసమాజ మన సేవా తెలిసికొనవలసిన శ్రీయుత మంగిల్లాడి ప్రకాష్ త్రయ శర్మగారు రచించిన శ్రీస్వామి దయానంద సరస్వతుల వారి జీవితమును చదివిన కూలంకషముగ తెలియగలదు.

లాహోరునందు తానుస్థాపించిన కాలేజీలో ఏకైకమైన సేవకమున పాఠశాల కాలమువరకు చరిత్రోపన్యాసకుడుగను సంస్కృతభాషయందు మిక్కిలి అభిమానము గలవాడగుటచే బలభయము నెలకొల్పిన సంస్కృతపాఠశాలకు కార్యదర్శి గను వీరయ్యుడల నెత్తున ప్రేమగలవాడగుటచే ఫిరబాల్దూరు నందు అనాధకళకాలయమును స్థాపించి దీనికి కార్యదర్శిగానుండి దేశము దంతులను పర్యటనముచేసి అశాధును అనేకజిల్లలను గుండు చేర్చెను. 1905 లో కంగ్రెజ్ జిల్లాయందు భూకంపము వచ్చి కపుడును, అనేక జిల్లాలందు కరువులు వచ్చినపుడును ధనమును సమకూర్చుచు ప్రజలను కష్టకాలము నుంచి కాపాడెను.

స్వదేశోద్యమము

అనేక దూది యంత్రకాలము నెలకొల్పి వాటికి నొక సంఘ మేర్పరచి ఆ సంఘమునకును పంజాబునందున్న కేవల బ్యాంకునకు బోర్డు అఫ్ డైరెక్టరుగ పనిచేసెను.

నైర్యాతికలను స్థాపించుట

ప్రజలకు జాతీయతను గాఢపఱచు తన దేశభావలో వారై ప్రతికలను స్థాపించి తానే వాటికి సంపాదకుడుగ నుండి దేశ పౌర్ణికులను చక్కగ చదువులకు ప్రేరేపించెను. మాజిని గారి బాల్మికివాణి, స్వామిదయానంద, శ్రీ కృష్ణ మొదలగు మహా వచనాలయొక్క జీవితములను తన దేశభావలో వ్రాసెను.

కాంగ్రెసునందు పాల్గొనుట

1889 వ సంవత్సరమున బాల్మియాలో అధ్యక్షతవ్రేంద అలహాబాదునందు జరిగిన కాంగ్రెసునకు వెళ్లెను. వాటినుండి జరిగిన కాంగ్రెసులకు తప్పకుండ వెళ్లుచుండెను. 1905 లో గోపాలకృష్ణ ఘోషా అధ్యక్షతవ్రేంద కాశీయందు జరిగిన కాంగ్రెసులో దేశీయముల యాయనను నొక నాయకుడుగ ఎంచుకొనిరి. హిందూదేశములోని రాజకీయపరిస్థితులను ఇంగ్లాండు నకు తెలుపుటకై వెళ్లుటకు నియమించిన సభ్యులలో నీయనను జోకనిగా నెన్నుకొనిరి.

పంజాబీయులందరు 8000 యాభ్రములను వీరికిచ్చి ఇంగ్లాండునకు పంపించుచేసిరి. మిగతాభ్రము లన్నియు నీయనే భరించి తనవిధిచేట్లగ ఇంగ్లాండునందున అనేకస్థలములకు పోయి కాంగ్రెసు వారు నియమించిన అంకము లన్నిటిని చక్కగ గ్రహారము చేసెను.

కారాగృహప్రాప్తి - అందుకు కారణములు

1. కాలానికేవలనెల్లు అనగా లక్షలకొలది జుల్మానాలను యిచ్చి బాగుచేసికొన్న భూమాలపై నెత్తువపన్న విధించుట.

2. బాల్మికి వాణి నెత్తున విధించినపుడు.

3. ల్యాండు అలియేషన్ అట్ల అమెండుమెంటు నిల్లు అనగా ఎరిభూములు వారు అమ్ముకొనుటకుగాని తాకట్టు పెట్టుకొనుటకుగాని అధికారము లేకుండుట.

4. రావల్పిండి జిల్లాలో విధించిన మితిమీరిన పన్ను. ఇంతేగాక పంజాబంతటిలోను కరువులు, పేగులు కన్నెరాలచే ప్రజలు బాధపడుచుండ యిట్టిదేశ అకాంతిని కాంతిపరచుటకు యాధికారి పాంచాల మంతయు పర్యటనము గలపుడు సుపవాక్యము లిచ్చెను.

రావల్పిండిలో నిచ్చిన యుపవాక్యమును అచరణలోనికి తీసుకురావలెనని అప్పుల చచ్చు పీడన ప్రజలకు ఉపదేశించ ప్రభుత్వమువారు అట్టివారిపై రాజద్రోహనేరము మోపి కేసు చేసిరి. అకేసునందు లాలా లజపతిరాయ తనతోడి సోదర స్వీర్ణ విముక్షిత వాదించుటకు వాయిదానాటికి కోర్టుకు పోవ లక్షలకొలది ప్రజలు యిట్టితీరును వినుటకు రాగా కలెక్టరు ఆ వాడు తీర్పుచెప్పక వాయిదాచేసిరి. అచచ్చిన ప్రజలలో కొంత మంది తుంటులు కేసును వాయిదాచేసిందుకు అలకల్లాలును చేసిరి. ఇట్టి అల్లరికి కారకులు అప్పీడల్ల అని వారిని అరెస్టుచేసిరి. లాలాజీ లాహోరునకు బోయెను లాలాజీ తనయుంటిలో గూర్చుని తనతోటి పీడర్లను ఎటుల బంధమువలన గాంచుదును అని అలోచించుచు ప్రభుత్వమునకు ప్రజలకు లేటెల్లముగ తెలియుటకై అప్పటి పరిస్థితులను చక్కగ పొందుపరచి ఒక లేఖవ్రాసి మంజూరీ పత్రము బంపెను. 9 మేయి 1907 న లాలాజీ స్వగృహముందు గూర్చుని తనదేశమును కాంతిపరచుటకు తన అలోచనలు చేయుచుండ నొక పోలీసు యనస్పెక్టరువచ్చి కమిషనరు, డిప్యూటీకమిషనరు రమ్మవమ్మార్చి చెప్ప లాలాజీ అందుకు అంగీకరించి కోర్టుకు పోయి కోర్టునుంచి వచ్చుటకును వచ్చెద ననగా అయినస్పెక్టరు వెంటనే 5 నిమిషములలోపలనే వారితో మాట్లాడి రావచ్చునని చెప్పి లాలాజీ తన స్వగృహంబిలో అయినస్పెక్టరును కూర్చుండబెట్టుకొని పోవుచుండ లాలాజీకొరకై వచ్చుచున్న ఒక యూరపియను అధికారి, జిల్లా పోలీసు నూపరెండెంటు యాబండినుంచి అబండి లోనికి కాబోవవారిని గౌరవముతో తనచక్కను గూర్చుండ బెట్టుకొనెను. కొంత సేమైవీమట్టు అరెస్టు వారంటును లాలాజీకివ్వ దానిని ఆనందముతో స్వీకరించి తనబండినుండి దిగెను. అంతట పోలీసువారు వీరిని మీరు అను నైస్థానమునకు చేర్చిరి. అచ్చటనుండి ప్రత్యేకరైలుబండిలో కలకత్తాకు చేర్చి అచటనుండి ప్రత్యేకస్టేషనులో మాండలే తట్యునందున్న డిప్లీన్ కోటలో పెట్టి మూసివేసిరి. వీట జయిలు అనభరములు యాతడు వ్రాసిన (The Story of my deportation) చదివిన బాగుగ బోధపడును.

కెండవసారి

అనహాయోధ్యమము ప్రారంభించినది మొదలు నిరంతరము దేశవందలకును పర్యటనము చేసి అనహాయోధ్యమ తత్వమును ప్రజలకు బాగుగ పొందుపరచెను. ఇకదే పంజాబురాష్ట్ర జాతీయసంఘమునకు అధ్యక్షుడుగ నుండెను. 1921 సం॥ లో నవంబరు దేశంబడి నెలలలో నుత్తరహిందూస్థానము దంతులను బహిరంగసభలకు నివేదనలు తెచ్చులతోను, క్రిమిల్ లా అమెండుమెంటు అట్లతోను, తాండవమాడుచు నిత్యము కేల కొలది ప్రజలచే కారాగారములు నిండుచుండ 3 దేశంబరు 1921 తేదీని అప్పటి పరిస్థితులనుగూర్చి అలోచించుటకై కంబాబురాష్ట్రీయజాతీయసంఘసభ్యులసమావేశము లాహోరునందు జరపుచుండ అట్టిసభ బహిరంగసభగానే ఎంచి ప్రభుత్వము వారు యాధికారిని వీరితో మరికొందరిసభ్యులను అరెస్టుచేసిరి. మహాత్మాగాంధీ, లాలాజీకి "నీవు అరెస్టు అగుటకు ప్రయత్నించకుడు" అని లేఖ వ్రాసెను. లాలాజీ అరెస్టు అయినవెంటనే మనస్సా అరెస్టు కాలేదనియు పరిస్థితు లట్లు వచ్చినవనియు ఒక లేఖ మహాత్మునకును మరియొక లేఖ తనదేశప్రజలకును వ్రాసెను. అచి చదివిన చదువులకు యాధికారి మనోధైర్యమును బాగుగ గుర్తించగలరు. దేశంబరులో అరెస్టుచేసి జనవరిలో తీర్పుచెప్పి 12 మాసముల కఠినతరకమును 6 మాసములు విడి ప్రైదును విధించిరి.

మూడవసారి

ఇకదు లాహోరునందు జరిపిన రాష్ట్రీయసభ బహిరంగ సభ గాదని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి వారు చేసిన తప్పకు యాయనను జైలునుంచి ఆనెలలోనే (జనవరి 1921) విడచిరి. లాలాజీ జయిలుగేటును వాటునరికి మరల అరెస్టుచేసి క్రిమిల్ లా అమెండుమెంటు అట్లకొండ కేసుచేసి మరల 18 నెలల ఇతనే విధించిరి.

ఇట్టి విత్తులకలన ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశచర్యలు చదువరలే గ్రహించగలరు.

అమెరికాలో నివాసము

యధ్యమునకు పూర్వము ఇంగ్లాండులో నుండెను. 1914 సం॥ ౧౧ ను బ్రిటిషువారికి జర్మనీవారికి యుద్ధము ప్రారంభ మయ్యెను. బ్రిటిషువారు హిందువులను సహాయము చేయవలెనని కోరగా హిందువులు అనేకులు ధనసహాయమును మనవ్యవసాయము

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు

సంఘము

20-11-22 తేదీని గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము యొక్క కాన్వెన్యూషన్లమువారు చామర్లకోటలో చేసిన తీర్మానములు.

తీర్మానములు

1. 11-11-22 తేదీని బండరులో ఆం. రా. జా. సంఘముయొక్క కాన్వెన్యూషన్లము వారు చేసిన 1 వ తీర్మానము ననుసరించి ఈజిల్లాలో ఉద్దర పని నిమిత్తము రు 1000 లు (వెయ్యిరూపాయలు) యాసంఘముయొక్క అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శులు, సభ్యులలో సంతకముచేసి వెంటనే సదరుసామ్యు తెప్పించుటకును, ఆ సామ్యు ఉద్దరకాఖకు యిచ్చి ఆ సామ్యుతో కాకినాడలో శ్రీ పారుపూడి సత్యనారాయణగారి జవాబు దారీమై ఉద్దర వస్త్రాలయము స్థాపించుటకును జిల్లాలో నున్న ఉద్దర నిలయములలో నిలువయున్న బట్టలు విడుదల నిమిత్తము సహాయము చేయుటకును తీర్మానించడమయినది.

2. ఇదివరలోని ఉద్దరకాఖ సభ్యులలో కలసి పని చేయుటకు శ్రీ పారుపూడి సత్యనారాయణగారిని, శ్రీ గణపూడి కామోజిరావుగారిని, ఉద్దరకాఖ సభ్యులుగా నెన్నుకొనడమయినది.

3. ఈజిల్లాలో అస్పృశ్యతానివారణ నిమిత్తము అనగా 11-11-22 తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘ కాన్వెన్యూషన్లము వారు చేసిన 6 వ తీర్మానములో నూచించిన పనులు నిమిత్తము యా సంఘముయొక్క రావలసిన సామ్యులలో నుండి రు 1000 లు వెయ్యిరూపాయలు ఉర్పుపెట్టుటకును, సదరు సామ్యు కనూ లైసెంసుచేసి పనులు నిమిత్తము ప్రత్యేకించి జమాఖర్చు లెక్క వుంచుటకును తీర్మానించడమయినది.

4. ఈ జిల్లాలో అస్పృశ్యతానివారణ నిమిత్తము ఆంధ్ర రాష్ట్రజాతీయోపసంఘము వారిని 11-11-22 తేదీని వారు చేసిన 6-7 తీర్మానములప్రకారము రు 1000 లు (వెయ్యిరూపాయలు) గాంటుగా యియ్యచుని కోరుటకును, యా సంఘము యొక్కవై 3 వ తీర్మానముప్రకారము సామ్యు వనూబచేసి ప్రత్యేకించిన వెంటనే ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోప సంఘమువారి కద్దకంచి రు 1000-లు (వెయ్యిరూపాయలు) తెప్పించుటకును తీర్మానించడమైనది.

5. ఈ సంఘమునకు సామ్యు చాల అవసరంగా వున్నందున యాజిల్లాలోని తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములు యాసంఘమునకు యియ్యవలసిన టిక్ టెక్ రాబుని, సభ్యత్వపు చందాలు బాధకు నికటి సం॥రం తాలూకు యాసం॥రం తాలూకు సామ్యులు వెంటనే పంపవని ఆ బాధకు సామ్యు యేతాలూకా సంఘమునకు మాపుచేయుటకు నిలులేదని తీర్మానించడమయినది.

6. ఈ సంఘముయొక్క ప్రస్తుత అధికారిని, టిక్ ఆంధ్ర రాష్ట్ర దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారికి తాలూకాలలో యియ్య జడిన సామ్యులలోనుంచి నూటికి ఏబదిరూపాయలు చొ॥ వన కంట్టిబ్యాంక్ యా సంఘము వారికి వెంటనే పంపవని తీర్మానించడమయినది.

7. హిందీపాఠశాలనుగూర్చి శ్రీ బ్రహ్మజోషుల సీతారామయ్యగారు పంపినపుత్రం చదువడమైనది. ప్రస్తుత అధికారిని, టిక్ ఆంధ్ర రాష్ట్ర దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు యా జిల్లాలో ప్రచారము చేయుచున్నార గాన యాజిల్లాలో కాంగ్రెసుసంఘములు ఆయనను ఆహ్వానించవలెనని హెచ్చరించుచు తీర్మానించడమయినది.

మొలవరపు సాంబశివరావు,

అధ్యక్షుడు.

మును జేసిరి. ఈపరిస్థితులలో లాలాజీ ఇంగ్లాండునుండి స్వదేశమైన భరతఖండమునకు రావోక ప్రభుత్వమువారు రానివ్వలేదు ఇందుకు కారణము లాలాజీ హిందూదేశములోనికి వచ్చిన బ్రిటిషువారికి హిందువులను సహాయము చేయనివ్వకుండనందుననియే ఇట్టి భయము బ్రిటిషువారికి కలుగుటకు లాలాజీ జాతీయవాది అగుటయే. ఇట్టి సందర్భమున లాలాజీ అమెరికాదేశమునకు పోయి అచ్చట ఆరువత్సరములు నివాసముచేసి అమెరికాలో పేరును స్థాపించుటయే కొన్ని దేశపుస్థితికి కారలయు పుస్తకములు వ్రాయుటయు మొదలిడి గొప్ప ఖ్యాతి పడెను. వ్రాసిన పుస్తకము లన్నిటిలోన "మంగుయిండియా" అను పాత్రమును ప్రభుత్వమువారు బహిష్కరించిరి.

ఈయనుభవ మైనను తుదియనుభవ మును
 కలుపు భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక! ఇ
 దివరకు ప్రభుత్వమువారిచే నొనర్పబడిన పౌరబాబులు తిరిగి
 ప్రదర్శించబడకుండుటయేగాక సాధ్యమైనంతవరకు తప్పులను పరి
 నోరమును గావించెదరుగాక! 650 గారాఁబుగారి నత్యేవలన
 ప్రభుత్వమువారికి తాత్కాలికవిరామము చిత్కెను సిక్కులం
 ఘటతో నమాధానపడుటకు వారికి వీలొనంగబడెను. ప్రభు
 త్వమువారిజుదను సుపరమోగించుకొనెదరని ఆశించెదమా. గురు
 క బాగునందవ్వమున కీతింపబడినట్టిగాని విచారణయందుంచబ
 డినట్టిగాని ఖయిదీబందరిని వదలుటయే ప్రభుత్వత్వమున మే
 ము దలచుచుంటిమి. వారి నింకను జెయిలనందు నిలుపుటవలన
 లాభములేను అందువలన లాభ మెదియాలేదు. వీరిని జెయిలు
 నందుకను సంచుటవలన ఈ సమస్య పరిష్కారము అసాధ్య
 ముగాక పోయినను దుస్సాధ్యమూత్రమగును. గురుద్వారావిగ
 ముల సందర్శమున ఆరెనుచేయబడినవారిసందరిని ప్రభుత్వము

వలయువారు:— శ్రీ బహ్మనందం అంబికొ
సామంతులగారి పోష, మద్రా:

ఈ నెల 18వ తేదీ సాయంత్రం కాలము మా పురమందిరమునకు
పురమహాజనసభ జరిగి, దానిలో రాబోవు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు
పురాతన రాజధానియైన రాజమహేంద్రవరమున
నెట్టుటకు గౌరవనీయులగు విద్యాకాళా మంత్రిగారిని తోడు
నట్టుచు, యే కారణములచేతనై రాజమహేంద్రవర ముగీ
కారము కానియడల బెజవాడ కట్టణమునకు విశ్వవిద్యాలయ
స్థాపితవిషయమున ప్రాముఖ్యత నీచులయిననియు తిర్య
నించడమైనది. — తోడండరామస్వామి, పురమందిర కార్యకర్త.

గురువును కనుటకే నాకు జీవితార్థము విషయములను
 గురువు నాలలో చించివేసి యుండును. ముఖ్యార్థము విశ్వవిద్య
 బయటనే నుండినది, విద్యార్థుల బోధనాభ్యాసమునకును దిగిన యన
 కాశముల నొకచుట్టయిన నుండునులేదు. ఈ యంగమును గమనిం
 చుచో, విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు విశాఖపట్టణము మిక్కిలి
 యనుకూలమైన ప్రదేశము నుండినదనియు, దీనిరేవున నీర్ముం
 చిన పిమ్మట తూర్పు దిశమున విశాఖపట్టణము ఉన్నది అట్టిది
 నున్నను, జనసంఖ్య హెచ్చుగనుండును, ప్రాకరము వాని

మార్గము సరిచేయుదుటచే బండ్లన్నయు నెప్పటికలెనీ
 పడుచునీ అసిస్టెంట్ ట్రాఫిక్ సూపరింటెండెంటుగారు కృతి
 కార నిధికి.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

23 వ తేదీని చాల చర్చ జరుగుట - డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు మాన్యుగువారు రువన్యసింఛుట 24 వ తేదీని మరల సభజరుగును

23 వ తేదీ సమావేశము

కలకత్తాలో 23-వ తేదీనిగూడ భారతకాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభలో కాననసభలకు వెళ్లవలె నను తీర్మానమునుగూర్చి చాలచర్చ జరిగినది గాని పూర్వసాసనము తేలలేదు గాన 24-వ తేదీనిగూడ చర్చ జరుగును.

పండిత క్యావలూలు నైహూగారును కపిలేశ్వరమాల వ్యాగారునుగూడ కాననసభలకు వెళ్లవలె ననిరి.

కపిలేశ్వర మాలవ్యాగారు

ఎన్నికలు జరిగినవిమృత కాననసభ జరిగిన మొదటిరోజు ననే ఎన్నుకొనబడిన అసహాయవాదులు కాననసభలో ఆధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకు నిరాకరించి కార్యస్థంభమును కలుగ జేయుటలేదు.

త్యాబ్జి గారు

కాననసభలకు వెళ్లవలె ననుటకు మానబడిన హేతువులు సంతృప్తికరముగ లేవు. కాననసభలకు వెళ్లగూడదు. ఇప్పుడేసంఘమువారి తీర్మానము నామోదించినను ఏ ఉత్తరవు ప్రకారము కాననసభలలో పనిచేయువలెనో సంవత్సరము నాటికిగాని నిర్ధారణ కారు కాననసభలకు దీనినినామోదించుటకుప్రయోసయ్యు కృధాకాలవ్యయమునగును. ఇంకొక సంవత్సరమునకును నిర్మాణ విధానమునే జరుపదగును. ప్రస్తుతవిధానమునం దిప్పటి నాయకులను ఇకముందు నాయకులు కాగలవారికిని విశ్వాసము తొలగినదేమోగాని పాటక ప్రజలతోకలసి పనిచేసినవారికి మాత్రము విశ్వాసము కొంచెమైన తొలగలేదు.

ఎన్. సి. కెల్కర్ గారు

మహారాష్ట్రము మొదటినుండియు నొక్కమాటమీదనే యున్నారని కొందరు ప్రకటించిరి. మహారాష్ట్రము కాంగ్రెసు పట్ల ద్రోహులని కొందరిది మరి మమ్ము నిందించిన సంగతి మేము మరుజాలము. అసహాయోద్యమమును రాజకీయవిధానముగ మాత్రమే మేముగీరించితిమిగాని ఆధ్యాత్మిక విధానముగా మేమెన్నడు సంగీకరింపలేదు. అది రాజకీయవిధానము కాదందు లేని మా కావిధానముతో పనిలేదు. కాననసభలకు వెళ్లుట నిర్మాణవిధానమునకును కాననోల్లంఘనమునకును గూడ విరుద్ధము గాదు గాన ఎన్నికలకు నిలువ వలె నని యే నా ముఖ్యాభిప్రాయము. కాని ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట కాననసభలో అసహాయవాదులు జరుగవలసిన కార్యములు గూర్చి 1923 సం॥రం లో కాంగ్రెసుసభవా రెట్లాజ్ఞాపించిన నట్లు నడుచుకొనుటకు సమ్మతించెదను. రాజకీయములం దాధ్యాత్మిక సమ్మేళన ముగరమే గాన నా భాగమునుగూడ మేముగీరించితిమి గాని ఆధ్యాత్మికము రాజకీయము కాదు. అసహాయోద్యమమును పూర్తిగా ఆధ్యాత్మికముక్రింద మార్చుటకు మే మంగీకరింపము. ఆధ్యాత్మికము అకలిని కలిగించు నావధము వంటిదిగాని అన్యముమాత్రము కాదు గాన రాజకీయములలో నాధ్యాత్మికమును మిశ్రముగా మూకమే జేసవలెను.

అభయంకరుగారు

అశ్రయమును సాధనములను వేరువేరుగా నుంచక కలిపి జేయుటలను ప్రతిపూలురు కలవరపడుచున్నార. మన ఆశ్రయము స్వరాజ్యము. దానిని బడయుటకు అసహాయసాధనము ప్రాసన సహాయసాధనము ప్రాసన గూడ మన మవలంబించవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితిలో కాననసభలకు వెళ్లి అచట అసహాయోద్యమ సవలంబించుట యొక్కటే మనము చేపడగినదని యొ యున్నది. కాననసభలు విషమతల్యములే గాని కొన్నిరోగములకు విషము గూడ నావధమే యగును. విషమును విషముతోనే నిర్మూలించవలెను. అటులే కాననసభలలో పండిత వానిని నిర్మూలించుటకు తగిన అనుకూలపరిస్థితులు వలెరాలవు.

సేనుగుప్తగారు

కాననసభలకు వెళ్లవలెను. ఇందుల కనుకూలముగా నున్న జాతిపై అపనిందలను జేయుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును వ్రాసిన వారు కుత్సితమును పన్నిరిని వారిని నిందించిరి. అట్టి అపనిందను మోపుట మంచిదు. లోపల నొక ఉద్దేశము వెట్టకొని యంకొక విధముగా స్థగ్ధమున్నట్లు కృత్రిముబద్ధితో తీర్మానమును వ్రాసినవారు దుష్టికదగినదికాదు. అసహాయవాదులు కాంగ్రెసు

సభవారి ఉత్తరవు ప్రకారము నడుచుకొందురు. ఉద్యోగులు ప్రజలను బాధించుటకు కాననసభలోనుండి నిరోధించెదను. అని మనము నియోజకులకు బాగుగా బోధించినవో వారు మనకే ఓట్లనిచ్చెదరు. అసహాయవాదులలోనే హేచ్చుచుండి ఎన్నుకొనబడెదరని నమ్ముట కారధారములు కలవు. గాంధీమహాత్ముడును యితరులును చెటసాలలో నుండగా విధానమును మార్చుగూడ దని కొందరునిరి. వెనుక నిట్టి పరిస్థితి ఏర్పడినపుడు చెటసాలలోనున్న వారినిమిత్రము మనము కార్యములను నిలుపగూడ దని గాంధీమహాత్ముడే తెలిపెను. ఇప్పుడు తననిమిత్రము మనము మన ప్రయత్నమును మాదిరి మని గాంధీ మహాత్ముడును తెలిపినవో మహాత్ముడే మనలకుండులకు నిందించును. కాననసభలకు వెళ్లినవో సహాయ మగుననిరి. మనము పనినిబట్టి నిర్ణయించుగూడదు. ఉద్దేశమునుబట్టి నిర్ణయించవలెను. సివిల్ డిస్ అసహాయవాదులు వ్రాత మూలకముగ తమ ఆభిప్రాయములను తెలుపవచ్చు నని కాంగ్రెసువారు తత్తరు విచ్చిరి. మనము పోటీజి కార్డులు బిల్లులు మున్నగువాని నుజయోగించుచు నేయున్నాము. ప్రతినిధులనునను తెలిసియు తెలియకయు గూడ మనముసహాయము చేయుచు నేయున్నాము. హిందూదేశమునకును నివసించుచున్నంత కాలము సహాయము పూర్తిగా మానివేయుట సాధ్యము కాదు.

మాలానా సయ్యదుల్లసు లేమాను సద్విగారు

మత సంబంధమును బట్టి కాననసభలకు వెళ్లుట సహాయము కాదు. అసహాయవాదు లిశముం దేమిచేయగలరని రాజకీయముగా మనము తరికింపవలెను. కాననోల్లంఘనము ప్రారంభించుగూడ దనినవారే కాననసభలకు వెళ్లగూడ దనిగూడ వాదించుచున్నారు. మరేమిచేయవలెనో వారు నూచింపవలెను. లేనివో లాభములేదు గాన కాననసభలకు వెళ్లవలెను.

గౌరీశంకరమిత్రగారు

కిలాఫతు సుమన్యత్వలోక పరిష్కారంబునకు గాన కాననసభలలో మహమ్మదీయులు ప్రమాణము చేయుట కలుపిమ్మట నాజేపణ నుండెడి సేనుగుప్తగారు నుడివిరి. ఫలావా కేటము భిలాఫతుకుమాత్రమేగాదు. స్వరాజ్యమునకు గూడ సంబంధించియున్నదిగాన కాననసభలకు వెళ్లగూడదు.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

పదుగుపేసవలె ఆధ్యాత్మికరాజకీయములు అవిభాజ్యములుగా నేర్పడవలెను. అదియే మన యుద్ద్యమమున ముఖ్యతమమగు నాశయము. కాననసభలలో చేయదగినదియని ఏదియును గూడ నిర్ధారణ కాలేదు చరిత్రకు నిర్మింపగల అవిభాజ్యులగు అత్యల్పసంఖ్యాకులలో చేరుట కంగీకరింతును గాని తమ నైతికవిజ్ఞానశీల్యము లిట్టివని చెప్పబాలని యొకమత్యవిహీనులగు సభికసంఖ్యాకులతో కలియుట కంగీకరింపను. నే జేమియును చెప్పను మీరునాకు ఓట్లనిండు నాకేమియుతెలియదు కాంగ్రెసువారి ఉత్తరవు ప్రకారము నడుచుకొందునని నియోజకులతో చెప్పట సమచిత మని తోచదు. మహారాష్ట్రవిభజనని గ్రహించితి గాని దాని ననుసరింపజాలను. అసహాయోద్యమమును మనపూర్వకముగ గట్టి దీక్షితో కొద్దిమందిమాత్రమే అనుసరించునట్టి మార్పు కలుగునట్లు కాంగ్రెసువిధానమును మార్పు టవలసరము.

మజిదు బక్ష్మగారు

కాననసభలకు వెళ్లవచ్చునా మోదదా అను విషయములను నియోజకులగర్హవారి ఆభిప్రాయము మీద స్థిరపరచవలెను. ఈసంఘసభలో చర్చించునాడను.

డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు

ఉపోద్ఘాతము అసత్యముగాను ద్వంద్వముగాను అగంభీరముగ నున్నది. తీర్మానముగూడ ఉపాలోనిండి విషయములనుమరుగుపరుచుచున్నది. కాననసభలపై హేతుబడిన నిందల కారధారము కనపడదు. భిలాఫతు తంజాబు అక్రమములను తొలగింపవలెను. స్వరాజ్యమునొసంగవలెననియే కాననసలవారడిగిరి. చెటసాలలో నున్న అసహాయవాదులకు సౌకర్యముల నొసంగవలెననిగూడ వారు కోరిరి. ఇట్లు పనిచేసినందుకు కాననసభలలో నున్న మితవాదులగు మిత్రులను మన మభినందించుట ధర్మము. తంజాబు అక్రమము సామాన్యవాచకమై ప్రబలమగు స్వరాజ్యసమస్య

యం దైక్యమైనది. భిలాఫతునుగర్హకోరకు ప్రహమ్మగీయవచ్చు కాననసభలకు వెళ్లుట కంగీకరింతు నని నేను వచ్చుటలను నిజమిదేననుచును రిగీకరించెదరా నిరాకరించెదరా అని తేకనను చేయును అనిపెంటుగా రిపుడు హిందూ తేకనానుల పక్షముక నిర్ణయముచున్న స్వరాజ్యవిధానముకంటె సేవిధమున నీతినిన్ని నము శ్రేష్ఠమో నను గ్రహించుటలభ్యున్ను. కాననసభలకు వెళ్లగూడవారు నిర్దిష్టభావములు లేక భిన్నాభిప్రాయములను గలిగియున్నారు. కాననసభలకు వెళ్లి ఆంధ్రుల చేయవలసినపనిని గూర్చి వెక్కిరిప్రాయములా గల వెక్కిరివర్తములు చాలిలో నేర్పడినవి. ఏయొక్క సిద్ధాంతమునైన నమ్ముటలభన వారి కిప్పు డిట్టియొకమత్యము కలుగలేదు. ఏ సిద్ధాంతమునుగూడ వెక్కిరిగ తుండుటలభననే వారి కిట్టి యొకమత్య మిప్పుడు కలిగినది. 1923 లో మతల నేర్పిన నొకవిధానము నుబలించుటనుగూర్చి చర్చించబడినపుడు నేడేకేభించినవారందరను మరల విడిపోయెదరు. మౌలికపదవులను బడయవలె ననికొందరును, కార్య నిరోధము కలిగింపవలెనని కొందరును, అభ్యర్థుని ఎన్నుకొనుటకు నిరాకరింపవలె నని కొందరును కోరుచున్నారు. వీరినందరి వెట్లు కలుపవలెను? అస్తిమగు నిట్టి యొకమత్యము కొరకు కాననసభలు ప్రజాప్రతినిధులు కారని మన మిప్పుడు వెల్లడిచేయుటకునామా? ఇప్పుడెట్టి ఉత్తరవునకు బద్ధులము కావనియు 1923 లో జరుగు జేకేయమహాసభవారు నిర్ధాణ చేయవలెననియు వారు చెప్పిరి. 1923లో జేకేయమహాసభవారి నొసంగు నుత్తరవు ప్రకారము మీరు తప్పక నడుచుకొనవలెనను ఉత్తరవునైన నిపుడు జేకేయమహాసభవారి నియ్యవలెనను నూచనగూడ కనపడదు. విశమత్యము లేదుమే గాని విషమతర్తనము మహాత్తనము. జేకేయమహాసభవారు కాననసభలకు వెళ్లవలె నని యే తీర్మానించిన ను గూడ మేము కాంగ్రెసును ఎన్నటిని వదలము. ఉద్యమము సఫలమైనదా విఫలమైనదా అనుప్రశ్నయే కలుగ నవకాతము లేదు కలిగిన సభలకు మనకు సంస్పృహకము కానవో విమర్శనాభావమునుబట్టియే అభ్యుది ఏర్పడును. మనము నిర్మాణవిధానమునం దధిః దీక్షను బూనుటయే కర్తవ్యము. ఉద్యమమును త్యజించుటకు నాకు కారణ మగువదదు. మనము మనపూర్వకముగ నిర్మాణవిధానమును కొనసాగించి పరీక్షించిచూచితిమి? యథార్థమగు త్యాగభావ మిప్పుడే జేకేయను తెలకొనుచున్నది. మన విజయములను మనభావసంధిలను లాభకరములగు ననుభవములను గ్రహించగలమేగాని గజముబద్ధతో కొలుకుటకును ప్రానుతో తూచుటకును సాధ్యపడదు. నాకే మహాోద్యమము చాలపటివృత్తమున నమ్మకము సంపూర్ణముగా నున్నది. మన ఆకా రీసాదరులు చూపిన దీక్షలను దౌర్జన్యగా హిత్వము కలనను త్యాగ ము కల నను కష్టసహమ్మనలను జేకేయ నందు కాననోల్లంఘనమున కక సర మగు భావము ప్రజలలో కలుగుచున్నది. మనము కాననసభలము గా నుండి ఆధయంకరు గారు చెప్పినట్లు కాననోల్లంఘనమును గూడ నెటుల చేయగలుగుదుమో బోధపడలేదు. మీరు నింకొకలోక మొరింపవలెను. కార్యసంఘము వారు మనముచుటనుంచిన తీర్మానములను ఎన్నికల విషయములను దానికి సంబంధించిన యితర విషయములను సామదాయకముగా చేర్చి మీరు బాగుగా నాలోచింపవలెను గాని విడిగా నొక్క దానిం గూర్చి మాత్రమే ఆలోచింపగూడదు. అసహాయోద్యమమును కనపేటికలో నుంచి సగౌరవముగా భూసాసితముజేసితి మననదియే దానిఫలితమని తేలగలదు.

జి. ఎం. మెనూలొగారు

నన్ను మీరు కాననసభలకుపంపిన నేను మిమ్ము చేర నాలలనుపంపెదను అని పరిహారముగానుడిసి కాననసభలకు వెళ్లవలెననిరి. 23-వ తేదీ రాత్రి 9 గంటలైన ను చర్చ తేలలేదు. 15 గంటలనేపు చర్చ జరిగినది. మరల 24 వ తేదీ ఉదయమున సభ జరుగును. (ఆ. ప్రెసు-స్వరాజ్యవిలేజి)

నాలువ ఆఖరిభారతదేశపు క్రికెటువందము

క్రికెటువందము ఆలింపిక్స్ వైభవపు ఆటలు జరుగును. దేశములో నున్న క్రికెటువందము ఎన్నియు, మరెవలలో పాల్గొన వచ్చురా. 20 యేంపు ప్రవేశమునుతో 15 వ డిసెంబరు లోపల అలిగడ ముస్లిమ్ విశ్వవిద్యాలయపు క్రికెటువందముగారికి ఆస్తి కేసులు పంపవలెను. నలిచిన సంఘమువారికి 2 కల యేంపుల వెలచేయు వెండిగిన్నియు, 11 ముగ్ధసతకములును, కడపటివరకు నిలచిన సంఘమునకు ఛాలెంజిస్సియు 11 వెండిపతకములును బహుమానముగ నొసగును. ఇతరవివరములగ అలిగడ్ ముస్లిమ్ విశ్వవిద్యాలయము క్రికెటువందము గారిలకు తెలిసికొన నగును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేది

శుక్రవారము

వ్యయము తగ్గునా?

ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకు మార్గముల సరియైనవిగా, ఇంచీకేపుసంఘముగూడి విచారణలుచున్నది. ఇందువలన విశేషలాభముండదని, యూహించియుంటిమి. ఎలనన పెద్ద ఖర్చులను తగ్గించుటకు కొలదివ్యయమును తగ్గించి కంట్రాక్టును, ఫలితము మారజాలదు. మొత్తము ప్రభుత్వము "సంక్షేమము" శక్తికను వాసిన వ్యాపకమునందు, ఖర్చును తగ్గించుటకు వీలు గను పొందెనని సూచించిరి. ఈయభిప్రాయమే పాలక పర్వమున సామాన్యముగ ప్రబలియుండును. ఇంచీకేపు ప్రభుత్వకార్యమునను, ప్రధానమగు సర్వీసుల కగు వ్యయమును, మిలిటరీవ్యయమును తగ్గించుట కంగీకరించరు. విచారణలు విచారణదోషమందును. వ్యయజార మెప్పటికీనే సాగిపోవుచుండును. ఇంగ్లండులో వ్యయమును తగ్గించినటులవలె హిందూ దేశమున తగ్గించ వీలులేదని, మొత్తముప్రభుత్వముననే సూచించెను. అక్కడ వర్జితులు వేరట; ఇక్కడ వర్జితులు వేరట. అనవసరమగు అధికారులు హిందూదేశమున లేరట. దేశమువదలి వేయగల సర్వీసులు లేవట. ప్రభుత్వప్రపాలనము నుండి బ్రటిష్ ఉద్యోగులను తొలగింప నెంచువారు మాత్రమే, మితవ్యయ మనసరమని కేకలిడుచుండు రట. ప్రతిసంవత్సరము విస్తారముగ బెరిగిపోవు చున్న ప్రభుత్వవ్యయము, మొత్తముప్రభుత్వగారికి వికరీతముగ దోషలేదు. కాని, హిందూదేశము విస్తారముగ వన్నులను భరింపలేదని మాత్రము వీరు బహుకొనుచున్నారు. గమనింపవలసిన దీసంగతియే. దేశము వన్నులభారముతో నిదివరకే క్రుంగుచు, క్రొత్తకన్నులను భరింపజాలనపుడు, వ్యయమును నిలపియుంచిన నెమిల్లాభముండును? ప్రజలదుర్భర దాండ్రమును గమనింపకుండ, ప్రభుత్వవ్యయ మును ఇతరదేశముల వ్యయముతో సరిపోల్చుట లాభకరముగాదు. మొత్తము ప్రభుత్వగారు బెరిగి నటుల వ్యయసాయమే ప్రధానవృత్తిగాగల ప్రజలు వన్నులబరువులను భరించుట దుస్సాధ్యము. ఇట్టి స్థితిలో వ్యయమును తగ్గించుటచేతనే బరువులు తగ్గును. ప్రధానవ్యయము, మిలిటరీ వ్యయము. ఈవ్యయమును తగ్గించ వీలులేదని మొత్తము ప్రభుత్వగారు యెరిచుచున్నారు. యుద్ధపరికరము లతో గిలిగిన సభివృద్ధిని నిలుపుటకు, విశేషధన వ్యయ మనసరమని, మొత్తముప్రభుత్వగారి యుద్దేశము. సైనిక, నౌకా, నైమానిక దళమునందు, ఖర్చు అధికమగును గాని తగ్గజాలదని వీరు బెలుపు చున్నారు. సానారాష్ట్ర సంఘ ముదయించి, సంగ్రామములను రూపు మా ప సమకట్టినపుడు, సైనికవ్యయము బెరువలయుననుట, చోద్యముగ గమనింపకమానదు. ప్రస్తుత అంతర్జాతీయపు ఏర్పాటులు నిష్ఫలములని ఇందునుబట్టి కనుగొనవచ్చును. సివిలు సర్వీసువారి కగు వ్యయమును ముట్టుకొన వీలులేదని, బీదల చాలమందికి చాలినంత వేతనము లిచ్చుట మొత్తము ప్రభుత్వగారు విలపించుచు, చితిముల నింకను వృద్ధి చేయవలయునని, హెచ్చు

రించుచున్నారు. మొత్తముగారి సూచనల ప్రకారము ప్రభుత్వవ్యయ మింకను అధికమగును గాని, తగ్గి పోవదు. రాష్ట్రము లు, ఇండియా ప్రభుత్వముం కీయనలసిన సామ్యువిషయమై నయివృత్త గనుజుల చుట, అసభ్యమని, మొత్తము ప్రభుత్వగారి తలంపు. వ్యయమును తగ్గించుటకు భారతీయులు సామాన్యముగ బెరిగివెడి హేతువులు పనికిమాలినవని, వీరు బెలుపుచున్నారు. విదేశవస్తువులపై హెచ్చు సుంకములను విధింపవలయుననుట, ఇంచీకేపు ప్రభుత్వ సర్వీసుండదని, మొత్తము ప్రభుత్వగారికి ముందు గనే తెలియును. బ్రటిష్ సైనికులను తగ్గించుటయు బ్రటిష్ సైనికోద్యోగుల బడులు భారతీయోద్యోగులను నియమించుటయు, నష్టదాయకమని వీరియుద్దేశము. ఉన్నతోద్యోగులను భారతీయులకిచ్చుటచే, ప్రభుత్వసాప్తవము తగ్గిపోవునట. మామూలు పరిపాలనలో, తగ్గుదలకు వీరి కెట్టి యవకాశము గను పించుటలేదు. విద్యాశాఖయందేమి, ఇరిగేషను, ఫారెస్టు మొదలగు శాఖలందేమి వ్యయమును తగ్గించుటవలన, వానివృత్తముదప్పిపోవునట. మొత్తము ప్రభుత్వగారు, ఇంచీకేపు ప్రభుత్వగారికి ముందర కార్లకు బంధములువైచిరి. తుద కీవిచారణ సంఘమువారి సూచనలు, మొత్తము ప్రభుత్వగారి సూచనలకు విశేషము భిన్నముగ నుండబోవు. వేరొకవిధమున నుండుటయు వీలుండదు. సివిలు పరిపాలనము నందుగాని, మిలిటరీ పరిపాలనమునందుగాని, దేశమును క్రుంగజేసే పెద్దఖర్చులు తగ్గవీలులేనపుడు, స్వల్పమగు వ్యయము నక్కడక్కడ తగ్గించినను లాభముండదు. ఏది యో నొక యవసరము పేరుతో, ప్రభుత్వమువారు మరల నీ ఖర్చులను ప్రారంభింపక మానరు. పరిపాలనము ప్రజాభిమతము ననుసరించి జరుగుచున్నగాని, ఆదాయ వ్యయము లనుకూలముగ నుండవు. స్వరాజ్యసిద్ధి వలననే, ఇట్టి ఫలితము చేకూరగలదు.

శాసనసభలు : నిర్బంధవిధానము

నిర్బంధవిధానము సాగిరాకుండ, శాసనసభ లడ్డుపడునని, గుంటూరుపత్రిక దలచుట గొప్ప పొరబాటు. నిర్బంధములను తొలగించి, రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలజేయవలయునని శాసనసభలు గావించిన తీర్మానము లు, నిరుపయోగము లయ్యెను. శాసనసభలతో ప్రమేయము లేకుండనే, అధికారవర్గము నిర్బంధములను కొనసాగింపగలుగునని, ఇదివరకు పలు మార్లు బెలిసియుంటిమి. నూతన నిర్బంధశాసనములను నిర్మించుట మాట యటుండ, ఇదివరకున్న నిర్బంధాస్త్రములు అధికారవర్గమునకు చాల వా? నిర్బంధశాసనముల మాట యటుండనిండు. సామాన్యశాసనములు సైతము ఇందు కక్కరకు రాలేదా? ఇండియను పీనలుకోడ్డు క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడ్డులు, కనివిని ఎరుగనిరితని ప్రజాస్వాతంత్ర్య నిరోధమున కుపయోగ పడతేదా? శాసనసభ లిందుల కెటుల అడ్డుపడగలవు? శాంతి సంరక్షణ క్రిందకు ఎట్టికార్యమునయినను దేవచ్చును. కద్దరును ప్రోత్సహపరచుటకు, క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్డు 144 క్షేమ అడ్డువచ్చును. మద్యపానమును నిరుత్సాహపరచుటకీ క్షేమ అడ్డుపడును! వాక్స్వాతంత్ర్యము నరికట్టుట కీ క్షేమ బనికీవచ్చును. జాబీదారు క్షేమలు, ఎట్టివారిసయినను స్వాతంత్ర్య విరహితులుగ జేయవచ్చును. ఇంకను ఎన్ని చట్టములొ గలవు. మేజిస్ట్రేటుల దయాధర్మమే, చట్టముక్రింద పరిణమించుచున్నది. ఏచట్టము నుపయోగించినను చెల్లుబడియగుచున్నది. శాసనసభలు, మేజిస్ట్రేటుల చర్యల నెటుల నివారించగలవు? సి. యస్. రంగ

య్యుగారు లిఖితభాగతకాంగ్రెసు సంఘసభలో బెప్పినటుల, నిర్బంధతీవ్రతకు అధికారవర్గము శారకులుగాని, శాసనసభలుగావు. శాసనసభలేమయునను తీర్మానములబెచ్చిన, అధికారులు వానిని త్రోసి వైతురు. ఇట్టిస్థితిలో ఇదివరకున్న చట్టములే చాలును. క్రొత్తచట్టములతో నిమిత్తముండదు. క్రొత్తచట్టములను నిర్మించుట యత్యవసరమై, శాసనసభ్యుల నిరోధముబలముగనుండిన, దానిని ప్రభుత్వమువారు బాటుటకు సంస్కరణ శాసనమునందు ఏర్పాటుండనే యున్నవి. శాసనసభ్యులెంత దిట్టలయినను తమలోతాము వ్యసనపడుటదప్ప చేయదగినదేమియులేదు. రాష్ట్రీయశాసనసభలో ప్రభుత్వపు చట్టమును నిరాకరించుచో, గవర్నరు స్ట్రీఫిక్టు నిచ్చి, ఆ చట్టమును పునరుద్ధరింప గలుగును. ఇటులనే గవర్నరు జనరలుగారు తమ స్ట్రీఫిక్టు అధికారము నుపయోగింప గలుగుదు. ఇదివరకెటుల ఉపయోగించియుండిరి. స్ట్రీటుకొన్నిసభ, అధికారపక్షమునే నహించుటలుల ఏర్పాటు చేయబడెను. అందుకు గిడుకబూని లాభములేదు. ఇట్టి యధికారములు ఇతరదేశములలోని రాజులకున్నవని తృప్తి జెందిన లాభములేదు. ఇతరదేశములలో ప్రజలును ప్రభుత్వము ఒకజాతికి జెందినవారు. ఉభయములకును మధ్యపరస్పర సానుభూతిగలదు. అవి స్వాతంత్ర్యదేశములు ప్రజల స్వపరిపాలనార్హత గూర్చి అక్కడ నెవరును శంకింపరు. హిందూ దేశస్థితి అటులగాదు. విదేశాధికారులు ప్రజలకు స్వపరిపాలనము నందు శిక్షను గలపనెంచిరి. ప్రజలు అసమర్థులని వారియుద్దేశము. వీరిచేతి కొక్కమాట అధికారమునిచ్చిన దుర్వినియోగము జేయుదురని తలంపుతో, నెమ్మది నెమ్మదిగ ముందుకు నడిపించెదరు. పదిసంవత్సరములయినపిదప, వీరిని పరీక్షించెదరు. పరీక్షతో నారి తేరనియెడల, మరల వెనుకకుబంపెదరు. హిందూ దేశ మేరితిన నడువవలయునో, ఎప్పుటికీ యంతరమున బ్రవేశింపవలయునో నిర్ణయించెడి యధికార మంతయు, పార్లమెంటుసభయందు నిలచియున్నది. అందుచే హైందవ బాలు డెప్పుడు తప్పుజేసిన, అప్పుడే సరియగుమార్గమునకు బెచ్చుటకు గవర్నరులకు, గవర్నరు జనరలునకు సర్వాధికార మొసగబడెను. సమయము వచ్చినపు డెల్ల వారు దానిని నుపయోగించుటకు వెనుదీయరు. అందు చేతనే జాయింటుకమిటీవారిటుల వ్రాసిరి. "ఈ యధికారము యాధియైనదనియు, దీని నుపయోగించుచో, ఈచర్యను అసామాన్యమని గాని నిరంకుశమనిగాని ఎంచగూడదనియు, కమిటీవారు స్పష్టపరుపదలచిరి." ఇట్టి మామూలుచర్యను అధికారులవలంబించిన ఆక్షేపించుటకు వీలులుండును? అందునను, శాసనసభలను భగ్నము గావించుట యే పని బెట్టుకొనినపుడు, అధికారులు తమకు శాసనముక్రిందనున్న యధికారములన్నీటిని ఉపయోగించుటయం దాశ్చర్య మేదియు గనుపించదు. ఇంతియగాక, శాసనసభలతో బనిలేకుండనే సుపరిపాలనముకొరకు గవర్నరు జనరలుగారు ఆర్జినెన్సులను గావించవచ్చును. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు సుపరిపాలనము కొరకు శాసనసభలతో నిమిత్తము లేకుండ రిగ్యులేషనులను గావించవచ్చును. ఇంకను ఎన్ని యోయధికారములు గలవు. ఇట్టి స్థితిలో తమప్రజ్ఞను విడనాడి, జాతీయపాదులు శాసనసభలలో జేరినను, తమకాని దేశము నకుగాని ఈషణ్ణాతము లాభము గలిగింపజాలక, ప్రపంచములో నగుబాట్లకు లోనగువారు స్వల్ప లాభములనయినను, సంస్కరణయుల నుపయోగించి సంపాదించుచునే వారి సంగతివేడు, శాసనసభలలో జేరి ప్రతిఘటించి స్వరాజ్యమును సంపా

దింతుమును వారినంగతివేరు. రెండవది ఎన్నటికిని పొసగదు. నిరాశానందము నవలంబించి, భారత జేతము శాసనసభలతో నొక మారు సంబంధమును వదులుకొనెను. అది భారతీయులు జరుపదగిన కీర్తిన ధన్యము. అంతకు వెనుకకుబోవుట, సిగ్గులచేయు.

“కర్మశ్యే వాధికారస్తే మాధవేష కవాచన” గీత.

లాంకుపైరు ప్రతివర్తన మచీ.జించుట

గతించిన నలువడ సంతకరముల యీలోపల, లాంకుపైరు ప్రతివర్తనము యంతరీణజలయం దెన్నడును లేదనియు, అభివృద్ధియగుమార్గము గను పొందదనియు, రూటరు దెలుపుచున్నాడు. ఇందుకు హిందూదేశమున జనించిన కద్దరుపర్వతమయే కారణమనటకు సందియము లేదు. రాటపుదెబ్బ ఏడువేలమైళ్ల దూరమువరకు బోవునని, మహమ్మదాలీగారు దెలిపివిషయము, స్థిరపడెను. ఇక ముందునుండియు వారమునకు ఇరువదినాలుగు గంటలుమాత్రమే ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయవలయునని, నూచించబడుచున్నది. నూటికి ఎనుబదిమంది సభ్యులనుకూలముగనున్నగాని, ఈ సూచన కొనసాగిరేదు. ఇది కొనసాగుచో, ఏల్లులు వారమునకు మూడుదినముల మాత్రమే పనిజేయవలసియుండును. లేనియెడల ఒకవారము పనిజేసి ఒకవారము వీనిని మూసివేయవలసియుండును. ఇందువలన, 1,29,000 మంది పనివారలకు నష్టముగలుగునని తంతివార్త దెలుపుచున్నది. ఇప్పటికే పనిలేనివారలు గుండుచుండగ, ముస్లీము దెక్కడు విషమస్థితి తలస్థింపవచ్చును. హిందూదేశము కద్దరు పర్వతమను ఎక్కుడు పట్టుదలతో కొనసాగింపవలసిన యవసర మొత్తయేనిగలదు. ఆర్థికదాస్యమునుండి దేశమును తప్పించుటకు కద్దరు బనికీవచ్చుటలు, మరియొకపర్వతమ అక్కరకు రానేరదు. ఆర్థికదాస్యము తొలగిన, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగుననటకు సందియము లేదు. మహాత్ముడు కారాగృహమునకు వెడలునపుడు కద్దరుమాత్రము నుపదేశించిననెను. మరియొకసందేశముతో దేశమున కిప్పుడు బనిలేదు. ప్రతి గృహమునందును రాటమును ప్రకృపచు నూలునువడుచుచో, దేశమునకు చాలినంతకన్న ఎక్కుడువత్త్రము దయారగును. విద్యాధికులును ధనవంతులును, ఈ కార్యమును తృణీకరింపక దానిని చేకట్టి జనసామాన్యమునకు మార్గదర్శకులగుట భావ్యము. ఇట్టి దీక్షచేపడలి, కాలమును న్యర్థపరచెడి శాసనసభలోనికి బ్రవేశింతుమనటకన్న, దూరాలోచనలేని సూచన వేరొక టుండబోదు.

సంస్కరణముల లాభములు

సర్ విలియం విన్ శెంటుగారు ఛెలమ్మనర్డు క్లబ్బులో ముచ్చటించుచు, సంస్కరణములవలన రెండు ముఖ్యలాభములు గలిగెనని చెప్పిరి. భారతీయ అసభికారులు తామూహించినంత హేతు విముఖులుగారని, అధికారులు గ్రహించిరట, అధికారులకు తోడ్పడుటకు వీరు యిష్టమున్న గనుబడిరట. శాసనసభలలోజేరి, అధికారులకు అసభికారులు పలువురు వంతపాడుటచే, సర్ విలియం విన్ శెంటుగారు సంతసించియుండురు. ఇటులనే అధికారులు తలచినంత చెడ్డవారుగారని, అధికారు లూహించిరట. గా. శర్మగారి యధుభవము నిందులకొక యదాహరణమై యుండును. సాధ్యమగునపుడెల్ల శాసనసభలోని అసభికార సభ్యులతో రాజీకడుటకు అధికారులు ప్రయత్నించిన వెల్లడియయ్యెనట. సర్ విలియం విన్ శెంటుగారి సంతోషింపి గవనింపవగుదు. దేశాభివృద్ధి

మన కనుగుణ్యముగ నడుచుటకు, సర్ విలియం విన్ శెంటుగారు ప్రయత్నించిన నిదర్శనము గను పొందదు. దేశనాయకులను దూషించుటలో వీరు ఆరితేరినవారు. ఇట్టి వారితో సమాకారము నల్పుటకు లాభికారులు సమ్మతించిరి. తమ యన్నతాశయములను కోల్పోయిరి. తుదకు విన్ శెంటుగారి పొగడ్తుకు పాశ్చలయిరి. శాసనసభలలో జేరిన విమర్శలు, అందలి విషయా ఎట్టివారినయినను, మలిన పరుపకమానదు. వీనికి ఎంతదూరమున నుండిన, అంత శ్రేయస్కరము.

చిన్నతనపు చేష్టలు

గాంధీమహాత్ముడు బ్యారిస్టరు పరీక్షయందు దృఢత్తి కొంతకాలము న్యాయవాదవృత్తి నవలంబించి యుండిరి. వీరు ఆంగ్లదేశపు “ఇకాను ఆఫ్ కోర్టు” లో సభ్యులుగ నుండిరి. మహాత్ముడు తన వృత్తిని మానివైచి చాలకాల మయ్యెను. వారికముందెన్నడును ఈ వృత్తి నవలంబింతురని కలలో నయినను తలచుటకు వీలులేదు. వీరినామ మింత పరకును, ఇన్నుల్లిస్టులో నుండెను. ఇందువలన, మహాత్మునికి కలిగెడి గౌరవమేదియు లేదు. లోకోత్తర పురుషులగు వీరి నామము తమ లిస్టులలో నుండుటవలన, ఇన్నుకే విశేష గౌరవము గలిగెను. రాజకీయ దురభిమానమువలన, వీరట్టి గౌరవమును నిలుపుకొన బాలకబోయిరి. గాంధీని బ్యారిస్టరు వృత్తి నవలంబింప వీలులేకుండ వీరు నిషేధించిరి. 1922 సంవత్సరపు “లా” లిస్టులో గాంధీ నామము గమపింపదు. ఇన్ను అధికారుల చర్య, సూచ్యునిపై నమిసినటులున్నది. మహాత్ముని ప్రచండతేజమున కిట్టి పనికి మాలిన పనులు కళంకము చే గలుగునా? అనమాన మెవరికి? బ్రిటిషు ఇన్నులకు. వారి చర్యను హర్షించెడి దే మునకు. మహాత్ముని నిర్బంధమువలన ఇంగ్లండునకు గలిగిన యశారవమును, ఇన్నులచర్య మరింత విస్తరింపజేయును.

నిషమస్థితి

ఇంగ్లండులో పనిలేనివారలస్థితి, గొప్పసంకటమును దెచ్చివెట్టినది. బోనార్లాగారు వారితో స్వయముగ ముచ్చటించుటకు నిరాకరించుట, కొంతిపుడును బ్రహ్మరాక్షసిని చేసినటు లగుచున్నది. లేబరుపక్షనాయకుడుగు లాన్సుబరీగారు స్వయముగ బోనార్లాగారికి విన్నవించినను, బోనార్లాగారు అణుమాత్రమును చలింపలేదు. కాని, ఇంతటితో నిషమయము త్రోసివేయ వీలుండదు. పనిలేనివారలలో పలువురు మూడుసంవత్సరముల నుండియు సోమరులుగ నున్నారనియు, ఇట్టిదస్థితిని వారికముందు సహింపజాలరనియు వారినాయకులగు టాండింగ్స్ గారు నడివిడి. పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక విధానము నిరుపయోగ మయ్యెననియు, ప్రజాసామాన్య దార్శిద్యమును నివారించుటకుబనులు, అది ధనవంతుల ఐక్యతమును పెంపొందించుటకు మాత్రము తోడ్పడెననియు, ఇందునుబట్టి స్పష్టమగుచున్నది. జనులకందరకు పనిగలిపించి, వారికి భక్తి నొసగెడి మార్గమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జూపించరయెడల, ఆంగ్లదేశపు భావిస్థితి అంధకార బాధురముగ నుండును.

మ్యునిసిపాలిటీపై చాడీ

ఈవారపు గెజట్టులో అనంతపురపు మ్యునిసిపల సంఘమును పద్దుజేసినటుల, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు బ్రదులించిరి. ఇందుకు కారణమేమి? ఇటీవల నిర్మించబడిన రాజధాణి, ప్రమాణచట్టము ప్రకారము మ్యునిసిపలు సభ్యులు మూడు మాస

మాలలోపల ప్రమాణమును గైకొనలేదట. అందుచే నేటినుండియు, అనంతపురము మ్యునిసిపలు సంఘమును రద్దుజేసి, ప్రభుత్వమువారు మున్ముందు క్రొత్తకౌన్సిలును స్థాపించెదరు. కొత్త నిర్బంధచట్టముక్రింద, ఒక్క మ్యునిసిపలు సంఘము నయినను రూపుమాపగలిగినందులకు స్థానిక స్వపరిపాలనా శాఖవారు తమను తామభినందించుకొనవచ్చును. సంస్కరణముల మూలమున గలిగిన లాభమిది యొకటి. ప్రజలకు పరిపాలనము సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహింపవంతవరకు ప్రజలస్వాతంత్ర్యము సురక్షితము గాబులదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ సమావేశము, విశాఖ పట్టణమున నిన్నటిదినము ముగిసెననియు, మరల డిసెంబరు 16 తేదిన చెన్నపురిలో జరుగుననియు, స్థలనిర్దేశము, ఆర్థికవిషయము నిర్ణయము గాలేదనియు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము తెలుగుజ్జులకు పరిత్యావిద్యాలయముగ నుండవలెనని తీర్మానింప బడెననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమున కీరాష్ట్రమీయవలసిన ధనపుభాంశము తొలగుచో ధనసహాయముచేతుమని పాత్రోగారు వాగ్దానముజేసి రనియు, మిగిలిన విషయములు రాబోవుసభలో నాలోచింపబడుననియు, మాకు చేరిన తంతివార్త బట్టి తెలియుచున్నది.

మధ్యపరగణాల శాసనసభ

చిట్టవీనుగారు తక్కువవేతన మంగీకరించుట

వాగ్దానము, నవంబరు 21:—అసభికార సంఘసభ్యుల సలహాల గైకొనియే బిల్లుగాని శాసనసభలందు ప్రవేశజెట్ట వలయునను అసభికార సభ్యు బిల్లు నేటి సమావేశమున వారి పోయెను.

శ్రీయశ్వర్య సంఘసభ్యుల సలహాల నమోదలో తెచ్చి నను హెచ్చుపన్నుల వేరుటల రద్దని ప్రసంగవశమున ఆర్థిక మంత్రి స్టాండెస్ గారు చెప్పిరి.

సర్. గంగాధర చిట్టవీనుగారు హార్వర్డులపర్యంతి శ్రీయశ్వర్య సంఘమువారి సలహా నమోదించి తాము వేయూపాయల వేతనమునే పుచ్చుకొనెదమని తెలిపిచెప్పిరి.

వేసవికాలమున పచారీయందు ప్రభుత్వమువారు బసజే యుటనుగూర్చిన బిల్లును, రాజకీయ కేరణుల విడుదలగురించిన బిల్లును చెండును త్రోసివేయబడెను.

వంగశాసనసభ

వజ్రవల విషయము విచారణ సంఘ మేర్పలుపబడుట

కలకత్తా : నవంబరు 21:— అసభికారసభ్యులు నేక సమావేశమున స్టాండింగ్ ఆర్డరులందు కొన్ని మార్పుల నుప పాదించిరి. ఒక సమావేశమున చర్చింపబడని శిర్కారములు వచ్చుసమావేశమున తెలుత చర్చకురావలయునని యు, ఒక్కొక్కసభ్యుడు ఒక్కొక్కతూరి పదిప్రశ్నలుమాత్రమే యడుగుటకును, మాడుతీర్మానములే ప్రతిపాదించుటకు సభికారములకడను, అను గవరణలు ప్రతిపాదించబడెను. తరువాతి కదిల విషయమై విచారించుటకు నొక అసభికార అసభికారసభ్యులు గల విచారణసంఘ మేర్పలుపబడునట్లు తీర్మానింపబడెను.

ఇండియా హైకోర్టును పదవికి భారతీయుని నియమింపవలె నని కోరుట

బొంబయి రాజధానిసంఘమువారు ఇండియా హైకోర్టును పదవికి భారతీయుని మాత్రమే నియమించి ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవింపవలె ననియు అయవలన సభ్యులచేతములకును సభ్యులు తుడుకననియు, వైస్రాయిగారికి తంతివార్త నంపిరి.

డాక్టర్ లేనహారో స ప్రాగారు తమ డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగులయెదుట శాసనసభలలో రిపోర్టుగా నున్న వీ. బి. యస్. రాఘవశాగారికి రావుసాహెబు బిరుదును నొసగునని వాటికృషి నభినందించిరి. రావుసాహెబుగారు దిశకరీతిని ప్రతి తర మునగిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

నచంబరు 24-న తేదీ శుక్రవారము

మద్యపానమువలన శరీరగడిగి పుష్టములను ప్రజలు బాగుగ
 లభిసి కొనుటకై దేశములలో జరుగు రాజీకొట్ట వేడుకలతో
 యుక్త యెంత ప్రతిమలు, పటములు మున్నగునవి ప్రదర్శింప
 చును. మ్యూజిక్ లాంతర్లవలన మువ్వతోటి యాకాస్యాసమా
 సగలుడును.

అందుకు రాజధానిలో గృహపరిశ్రమల యభివృద్ధి
 బాంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రతికూలకాళియొక్క 1921,
 వ సంవత్సర నవేడికమున గృహపరిశ్రమ అభివృద్ధిజనుచున్న
 ల వాయబడిన.

బంధుమూర్తు	20	శ్రీకృష్ణ జానపదు పీఠా	ర	88-0-1
దేహ	16	దేహ	ర	75-0-0
శవు క్రిష్ణదు	20	దీక్షితు	ర	90-0-0
దేహ	16	దీక్షితు	ర	75-0-0

(164) 17th యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

భువనగిరి, విశాఖపట్నం జిల్లా

పాఠశాల కోసం గాఢ పూరితుడు తిరిగివచ్చి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వివిధ ప్రాంతాలలోని ప్రముఖ వ్యక్తుల జాబితా

ఏలం నోట్స్ (429)

బహులహాసము
ప్రద్య విద్య
అయ్యురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గవర్తి
అన్ని భాషలలో వ్రాయబడును.
ప్రద్య నారాయణజీవితవతి,
(౧౮౮౭) జి. బి. రామకృష్ణ, మదరాసు.

వరాంతర భోజనము గావించినందులకు వెలి వేయుట

హైకోర్టులో కేసు

మంగళూరులో హైకోర్టులో ప్రభుత్వవాదము పరి
యర్థమును బ్రహ్మసమాజ వాది కోర్టున సమయమున కొందరు
పంచమయ్యలతో కలిసి భుజించినది తెలిసి వారు దేవాలయ
సంరక్షణను రాక్షసులగుట చేత వలసిన దని 100మంది బట్టలు
వాగులు తాగి పరులను విజృంభించిరి. అందువలన కాశీ మఠా
ధిపతులకు కుక్క తీగ తీగ స్వామిలవారు ప్రభుగారిని, నితరు
లను తాత్కాలికముగ వెలి వేసినది తెలియ జేయుటకు
దేవాలయమున నోటిను బొద్దువీడ వారి శేర్లను
అంటిపించెను. వీరిట్లు చేయుటకు ముందు ప్రభుగారు తాము
దేవాలయమునందెక్కడను రాదలంపదని తెలియజేసిరి. ఇతరు
వీరివిషయమును యువ రెండు కెప్పిన స్వామిలవారు వివరించెరి.
ఇది జరిగినదివలన సందువారములకు ప్రతిపక్షము విచార మేమియు
జరుగకుండుటకు జూచి ప్రభుగారు స్వామివారిపై మానసవ్ర
దావాను దెచ్చిరి. విచారణజరిగి నిజము తెలిసికొనడందగనే
వెలివేసినందున దక్షిణకనరా సెవస్సు జడ్జిగారు స్వామిగారికి
రు 51 లు జూరగా వేసిరి. వీరు హైకోర్టుకు ఆపీలు చేసిరి.

అప్పెలెటు స్వామివాదులు "ప్రభుగారు పంచమల
తో భుజించినంతి వాస్తవము. ఇక స్వామివారు వెలివేయటకు
ముందువీరియధార్థమును తెలిసికొన్నారా? అనుప్రశ్నగలుగు. ఈ
విషయము వారి ఆధిపత్యముకెందెడి గావున దీనిలో వారిని మౌనము
నముఖమై వర్తింపజేసినది వాదించెరి.
తాత్కాలికపు జూరీమార్గమును ప్రకటించిన తరువాత
గూడ విచారణ జరుగకుండుట సామాన్యస్వామివాదులగుడ
విరద్ధమున ప్రభుగారిపక్షపు స్వామివాదులు వాదన సల్పిరి.
స్వామిగారిపక్షమున న్యాయకేంద్ర గాంటుగారి వాద
ములకు సమాధానము జెప్పిరి.
తీర్పు ఇంకను చెప్పబడలేదు.

దేశ సేవ క్రొత్త వారపత్రిక

ఆంధ్ర వ్యాప్తి గుర్రు పత్రికాధిపతి

గోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా ఆలమూరు
లో నవంబరు 17 వ తేదీన ప్రకటింపబడిన దేశ సేవమును
వారపత్రిక ప్రధానమంత్రికి కృతజ్ఞతతో సందుకొంటిమి.
చందా సంవత్సరమునకు సాలుగురూపాయలు ప్రకటనలగున్న
మాత్రము ప్రాంతములలో దేశ సేవ వి. ఎస్. రామచంద్రా
పురం అని వ్రాయవలెను. తక్కిన అన్ని విషయములను మేనే
జరుదేశ సేవ అని ఆలమూరుకు వ్రాయవలెను. ఈ పత్రికయందు
ఆంధ్రమునను ఆంగ్లమునను గూడ వ్యాసములు ప్రకటింపబడు
చుండును. మొదటిసంచిక పూరిస్తే పుస్తకము 12 పుటలు కలిగి
యున్నది.

బ్రిటిషు యిండియాలో నుండగూడదు

సింధురాష్ట్రము కమిషనరు ఉత్తరువు

జోధ్ పూరు సంస్థాన వాస్తవ్యుడగునొక మాల్వీ భిలా
భటు ప్రచారకుడు సింధురాష్ట్రమున హైదరాబాదు మండల
మున మిరపూరులో నుండగా బ్రిటిషు యిండియాలో నెవటను
గూడ నుండగూడదని కమిషనరు ఉత్తరువు పంపెను. అంగారా
వెంటుట దానికర్హుల నిచ్చిన వెళ్లెదను. లేనిచో వెళ్లని అతడ
నెను. పోలీసువారి తరఫున తీసికొని పోయిరి. గోదావరిమున ఆరెస్టు
చేయబడిన మాల్వీల కందరికిని చెరి ఒక వత్సరము కఠిన శిక్ష
వేయబడెను.

సర్ విలియం విన్సెన్టు గారు.

సర్ విలియం విన్సెన్టు గారు 22 వ తేదీనాటి పాట్నూరు
దుగా కలకత్తాకేరి. చెమ్మపల్లెకల్లువా రొసగిన విందుకుందర్ప
మున అధికారతరగల భారతీయులలో చాలమంది సహేతుక
ముగ ప్రకంగించి, దేశభిక్షుడినే ప్రధానముగ గ్రహించి అధికా
రులకు పరిపాలనవిషయమున తోడ్పడుదు రని అధికారులకును,
సహేతుకముగ నున్నందున అధికారులు ప్రభుత్వనిధులలో
క్షేత్రనియంతరి భారతీయులకును సంస్కరణములు నివేదించుచేసి
నగని విన్సెన్టు గారు సుడిదిరి.

పొన్నిమున కేసునున్న "బోవావియాసం" స్త్రీ మద్యాల
సెంట్రాల్ ప్రాన్సిన్ జేబియర్ శరీరమును విలకింపబడె 800 మంది
కాగ్గరికర్తలు తిరిగి. దామ్యే అప్పిలివట్ గారుకుడ స్త్రీ మ
ద్యాల శిక్షిరి. గోవాకు జనలు చాలమంది చనుచున్నార

ది డక్లర్ షుగర్ అందు ఆబుకారి కంపెనీ, లిమిటెడ్డు.

చామర్లకోట.

మేనేజరు ఏజెంటు:
మెసర్స్ సు ప్లాగ్రి కంపెనీ, మదరాసు.
సోడాగ్యాసు యిప్పుడు మా చామర్లకోట
ఫ్యాక్టరీలో తయారు కాబడుచున్నది. పై చెప్పిన
గ్యాసు తయారుచేసే యంత్రసముదాయములు సరి
క్రొత్తవియగుటయే కాక గ్యాసుయొక్క పరిశుభ్ర
తకుగాను మనము చిరకాలమునుండి వీటివిషయ
ములో సుపాదించిన అనుభవపునమాయమువల్ల
నవీన పరికరములన్నియు ప్రపయోగించినారము.
మాచే తయారుచేయబడిన గ్యాసు టి క్విలి పరి
శుభ్రమైనదిన్ని, సోడా, లిమినేడు తదితరమైన
పానీయములను తయారుచేయుటకు ప్రపయోగింప
వచ్చునని మేము పూర్వజడి వక్కాణించి చెప్పగల
వారము.

ధరలున్న గ్యాసునుగురించి కావలసిన యితర
అంశములను తెలియగోరువారు ఈడిగువ చిరు
నామూదారువారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.
మేనేజర్:
డి. ఎస్. & ఎం. కంపెనీ లిమిటెడ్డు,
చామర్లకోట,
గోదావరిజిల్లా.

రు 500-లు ప్రధానమంత్రిమానము జ్యోతిషరహస్యబహుమానపరీక్ష

31-12-22 తేదీన జరుగును.
ఇది కులభము. ఫల వర్షకము. ఈ బహుమానముల కొరకు
అక్షరజ్ఞానముగల పరీక్షవారును ప్రయత్నముచేయవచ్చును.
ఈ పరీక్షకు స్త్రీలును, పురుషులును కూడ దోహద
లను చేయవచ్చును. ఎవరియిండ్ల వారు కూర్చుండి "జ్యోతిష
రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్షప్రశ్నలకు సదుత్తర
ములు వ్రాయవచ్చును. మాకలింగజ్యోతిషనిలయమునంచి
మాజ్యోతిషరహస్యగ్రంథమును తెప్పించుకొను ప్రతివారును పరీ
క్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్యగ్రంథ
ముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-12-22 తేదీలోపుగానే నివే
దించవలెను. తరువాత దోహదములు మంజూరీ చేయబడవు.
ద్వితీయబహుమానము రు 250-0-0. తృతీయ బహుమా
నము రు 116-0-0 ఇట్లన్న 10 బహుమానము లుండును. పరీక్ష
నియమములు, పరీక్షకులనిలాభములు, బహుమానముల వివరములు,
ఇంకా మరికొన్ని భోగ్యములు జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో
పంపబడును. ఈజ్యోతిషరహస్యగ్రంథము అనేక మందిచే కొని
యాడబడినది. ఒకప్రతి వెల రు 2-0-0 పుస్తకములకు ఈ
దిగువ చిరునామాకు వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును.
శ్రీకళింగ జ్యోతిషనిలయం,
విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

కత్తికట్టలు - చావులు

కప్ప తాళములు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే చేయబడినవి. ప్రోత్సహింపుడు.
వెంటనే ధరల క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు.
వి. మొకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టకు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వెల్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
జిల్లాధికారి ఆదేశము: "ఇంత స్త్రీలు" వెల్దాపురం.

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తపీనతన పోగొట్టి రక్తమును కలిక్కుర్లు చేయబడి
ఉండు శేరన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎర్వుటికైనను తపాలాఖంబు
ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 పనసవాడి, బొంబాయి

గోదావరి బుక్కు డిపో రాజమండ్రి.

మా వద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు
Just out అన సూయ Up to-date
అయి దంకముల క్రొత్తనాటకము

ఏ సతీరత్నము తన పాతివర్య సుస్థిరతకాత్మకత (will
power) చే, పగటిని రాత్రిగా జేసి గుప్పిని గడగడలాడించి,
ప్రకృతిని-తలక్రిందుగా జేసి- బ్రహ్మాండ చుట్టకల్లలముగ జేసి
జైచెనో- ఏవారీమణి- రాత్రి కనకముగ జేసి భవానీ- లక్ష్మీ-
సరస్వతులకు గర్వభంగము - వెంపింబబోయిన ప్రమాదములకు
శృంగభంగమును- సూర్యోదయకాల కారణమున విగతజీవోన్ముఖు
డకు కాశికుని పుట్టింపుని జేసి సూర్యోదయమును గావించి
లోకమున కాంతి పతాకమును ప్రతిష్ఠించినదో అట్టిభారతనతీ
తిలకలగు నుమతీదేవియొక్కయు ఆనందాయాదేవి యొక్కయు
చరితములను వృదుడుధురక్షేరిని రంగస్థలముల కనుకూల చుగు
యొక్కయు క్రొత్తఫార్మి పట్టణో (పంథుక) చేర్చి ప్రచురింప
బడినది.

గంధకర్త:—శ్రీ శ్రీ గంగాధరరామ శాస్త్రిగారు
వెల రు 0-12-0.

శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

నాటక రాజములు

పాదుకాపట్టాభిషేకము (వెల్కు నాటక సమాజములచే
ప్రదర్శింపబడుచున్నది, క్రొత్త కూర్పు ... 1 4 0
సరస్వతి క్రొత్తనాటకము ... 1 0 0
సారంగధరనాటకము (క్రొత్తకూర్పు) ... 0 8 0
బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి
నాటకములు, నవలలు అన్నియు మావద్ద దొరకును.
(త్వరలో వెలువడ నున్న గ్రంథములు)
కన్నపుకొంగ, పగటిమర్కట, అచ్యుతమకు పరిశోధక,
(detective) నవలలు (Plot) అత్యుత్కృతము.

కీచక వధ

చక్కని శృంగారరసప్రధాన చుగునాటకము
ఇప్పుడే వెలువడినది. రు 0-10-0.
ధరణికోట చరిత్ర నవలలు వ్రాయుటలో ప్రసిద్ధి గాంచిన
శ్రీయుక్త భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారి ప్రణీతము
చదివితిరవలెను. రు 1-4-0.
జాతక మర్మ బోధిని
జ్యోతిషము నేర్చుకొనువారి కత్యంతోపయుక్తము. బ్రహ్మశ్రీ
కాలనాథభట్ల వేదవీరమణమూర్తి ప్రణీతము. రు 1-4-0.
జాతకమార్గాండము రెండవభాగము
ఆంధ్ర వెంకటేశాస్త్రి ప్రణీతము. రు 2-0-0.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

శ్రీ ఘోషీ రామచంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము
1-వ తరగతి 0-3-0, 2-వ తరగతి 0-3-0, 3-వ తరగతి 0-4-0
4-వ తరగతి 0-5-0, 5-వ తరగతి 0-5-0, 6-వ తరగతి 0-7-0,
7, 8, తరగతులు అచ్చులో నున్నవి.
సరస్వతీగణితబోధిని: ఎలిమెంటరీ న్యూటన్ విద్యార్థు
లకు అనేకవిధముల సహకారిగా నుండునట్లు అనేకయుక్తి
తెక్కలతోను, తెల్పులతోను క్రొత్తప్రొద్దజి వస్త్రరా అనేక
నూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడినది. Most up to date
కుమారావ్యాకరణము: ఎలిమెంటరీ న్యూటన్
విద్యార్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగము వెల 0-2-0.
సోల్ ఏజెంటు:
కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,
ప్రాప్రయటరు
గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి.

ప్రతాపకస్తూరిమాతలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుకలిగి సువాసనగా నుండును. తాం
బూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రము పుచ్చుకొనిన
ఆనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు
జ్వరము, స్పృహతమ, దిగు, ఉబ్బరము, కలరా, ప్లేగు
విషజ్వరములు, నీటివోషములు, పండ్లవోషములు, మొదలగు
అనేక విధములగు వ్యాధుల కీది కుసాయుధమువలె పనిచేయును.
వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8851)-2
200 మాత్రలసీసా 1-వ రు 0-4-0; ద్వితీయ సీసాలు రు. 2-2-0
వి. పి. చార్మి ఎన్నిటికైనా రు 0-0-0.
పి.సి.సి. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, వెలివేసి. నెల్లూరుజిల్లా.

Printed and Published by K. Nagaswami Rao, at the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS.